

PRZEGLĄD PODATKOWY

6
(410)

czerwiec
2025

MIESIĘCZNIK

ADRIAN STĘPIEŃ, JOANNA HOMAŃCZYK

Wyzwania u progu dorosłości:
18 lat interpretacji indywidualnych

KRZYSZTOF LASIŃSKI-SULECKI

Zwolnienie z VAT drobnych przedsiębiorców.
Zmiany w prawie unijnym i krajowym

JAKUB BIERNAT

Opodatkowanie podatkiem od spadków i darowizn
odwołanej darowizny.

Glosa do wyroku NSA z 7.08.2024 r., III FSK 1148/23

www.wolterskluwer.com/pl-pl/solutions/czasopisma/przeglad-podatkowy

CENA 109 ZŁ (W TYM 8% VAT)
INDEKS 371211

 Wolters Kluwer

Technologia GenAI

LEX Kompas

Interpretacje Podatkowe

Nowość

Twój przewodnik w gąszczu interpretacji podatkowych

Przygotowaliśmy dla Ciebie pakiet innowacyjnych funkcjonalności w systemie LEX, który dzięki zastosowaniu generatywnej sztucznej inteligencji – **GenAI** – ułatwia Ci pracę z interpretacjami podatkowymi.

Zobacz, co zyskasz:

Sprawnie wyszukasz pisma urzędowe dotyczące interesującego Cię problemu podatkowego

Ograniczysz ryzyko otrzymania negatywnej interpretacji we własnej sprawie

Łatwo zweryfikujesz, czy dane pismo nie zostało uchylone lub zmienione

Poznasz szerszy kontekst problemu podatkowego, nad którym pracujesz

Przełom w pracy z interpretacjami – LEX Kompas Interpretacje Podatkowe

TEMAT
MIESIĄCA

Adrian Stępień, Joanna Homańczyk

Wyzwania u progu dorosłości: 18 lat interpretacji indywidualnych

czytaj na s. 19

Drodzy Czytelniczki i Czytelnicy, w tym roku mija 18 lat funkcjonowania w Polsce interpretacji indywidualnych. Ten jubileusz stanowi dobry punkt wyjścia do dyskusji nad obecnym stanem systemu indywidualnych interpretacji prawa podatkowego, kierunkami jego rozwoju oraz ewentualną potrzebą reformy. Instytucja interpretacji jest dobrze zakorzeniona w polskim systemie prawa podatkowego i chętnie wykorzystywana. Jednak rosnąca liczba rozstrzygnięć, które nie odpowiadają na pytania wnioskodawców, oraz dynamiczny ogólny wzrost liczby wydawanych interpretacji, która w ostatnich latach przekracza 20.000 rocznie – budzą obawy praktyczne. Stąd też w numerze publikujemy artykuł, który nie tylko przedstawia dane statystyczne na temat funkcjonowania interpretacji w ostatnich latach, ale także zawiera rekomendacje mające na celu doprecyzowanie oraz udoskonalenie obowiązujących przepisów. Ponadto prezentujemy zmienione z początkiem 2025 r. rozwiązania dotyczące fakultatywnego zwolnienia podmiotowego drobnych przedsiębiorców z VAT. Do końca 2024 r. jego zakres był ograniczony do dostaw towarów i świadczenia usług dokonywanych w państwie siedziby drobnego przedsiębiorcy. Od 2025 r. poszerzono zakres terytorialny oddziaływania tej szczególnej procedury oraz wdrożono rozwiązania ułatwiające małym przedsiębiorstwom działającym w więcej niż jednym państwie członkowskim wywiązywanie się z obowiązków formalnych związanych z rejestracją i sprawozdawczością podatkową. Ciekawy jest też artykuł analizujący ryzyka, jakie niesie ze sobą błędne utożsamianie legalnych form oporu podatkowego z uchylaniem się od opodatkowania – zwłaszcza w kontekście rosnącej tendencji do penalizowania działań optymalizacyjnych, która rodzi pytania o granice odpowiedzialności karnej skarbowej.

Katarzyna Gwizdak

Optymalizacja podatkowa a granice odpowiedzialności karnej skarbowej – o ryzyku penalizacji działań zgodnych z prawem

- Czy w świetle obowiązującego prawa zachowaniom podatników, które podlegają weryfikacji na podstawie klauzuli GAAR, można przypisywać przymiot bezprawności w rozumieniu prawa karnego skarbowego?
- Dlaczego nie każde działanie wpisujące się w schemat tzw. agresywnej optymalizacji podatkowej będzie automatycznie kwalifikowane jako unikanie opodatkowania?

czytaj na s. 5

Krzysztof Lasiński-Sulecki

Zwolnienie z VAT drobnych przedsiębiorców. Zmiany w prawie unijnym i krajowym

- Czy małe przedsiębiorstwa niemające siedziby w UE, ale mające w państwie członkowskim Unii stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej mogą korzystać ze zwolnienia podmiotowego w VAT?
- Jakie są zasady ustalania rocznych progów obrotu, niezbędnych do zdefiniowania małych przedsiębiorstw na potrzeby procedury szczególnej?
- Jakim celem służy internetowa baza SME On-the-Web?

czytaj na s. 28

Jakub Biernat

Opodatkowanie podatkiem od spadków i darowizn odwołanej darowizny.

Glosa do wyroku NSA z 7.08.2024 r., III FSK 1148/23

- W jaki sposób odwołanie darowizny wpływa na istnienie obowiązku podatkowego powstałego w związku z wykonaniem umowy darowizny?
- Dlaczego stanowisko przyjęte przez NSA w przedmiocie niewadliwego odwołania darowizny w stanie faktycznym sprawy III FSK 1148/23 jest nieprawidłowe?

czytaj na s. 43

GŁOS DORADCÓW PODATKOWYCH

Dariusz M. Malinowski

VAT w dotacjach – nowy ważny wyrok TS wydany w sprawie dotyczącej polskiego podatnika	3
--	---

PRAKTYKA ZAWODOWA

Katarzyna Gwizdak

Optymalizacja podatkowa a granice odpowiedzialności karnej skarbowej – o ryzyku penalizacji działań zgodnych z prawem	5
--	---

PROFESJONALIŚCI O PODATKACH

Przemysław Pruszyński

IX Kongres Rady Podatkowej Konfederacji Lewiatan	14
---	----

Wojciech Morawski

X Toruński Przegląd Orzecznictwa Podatkowego – sprawozdanie ...	15
--	----

Wojciech Morawski

VII edycja konkursu Tax Everest – Akademickich Mistrzostw Polski w pisaniu prac magisterskich z zakresu prawa podatkowego	18
--	----

TEMAT MIESIĄCA

Adrian Stępień, Joanna Homańczyk

Wyzwania u progu dorosłości: 18 lat interpretacji indywidualnych ..	19
--	----

PODATKI

Krzysztof Lasiński-Sulecki

Zwolnienie z VAT drobnych przedsiębiorców. Zmiany w prawie unijnym i krajowym	28
--	----

Jakub Dołhun

Czy usługa nadania licencji zwierzęciu biorącemu udział w rywalizacji sportowej może być zwolniona z VAT?	35
--	----

ORZECZNICTWO

Jakub Biernat

Opodatkowanie podatkiem od spadków i darowizn odwołanej darowizny. Glosa do wyroku NSA z 7.08.2024 r., III FSK 1148/23	43
---	----

Iwona Strzelec

Przegląd orzecznictwa SA	49
---------------------------------------	----

Ewa Prejs

Przegląd orzecznictwa TS	54
---------------------------------------	----

Krzysztof Lasiński-Sulecki

Przegląd orzecznictwa TS	61
---------------------------------------	----

TAX ADVISERS' VOICE

Dariusz M. Malinowski

VAT in Grants: A New Important CJEU Judgment Issued in a Case Concerning a Polish Taxpayer	3
---	---

PROFESSIONAL PRACTICE

Katarzyna Gwizdak

Tax Optimization and the Limits of Fiscal Penal Liability. On the Risk of Penalization of Lawful Measures	5
--	---

EXPERTS' OPINIONS ON TAXES

Przemysław Pruszyński

Ninth Congress of the Tax Council of the Polish Confederation Lewiatan	14
---	----

Wojciech Morawski

Tenth Toruń Review of Tax Case Law. A Report	15
---	----

Wojciech Morawski

Seventh Edition of Tax Everest Competition: Poland's Academic Championship in Writing Master's Theses in Tax Law	18
---	----

TOPIC OF THE MONTH

Adrian Stępień, Joanna Homańczyk

Coming-of-Age Challenges: 18 Years of the Tax Rulings System	19
---	----

TAXES

Krzysztof Lasiński-Sulecki

Exemption from VAT for Small Business Owners. Amendments to EU and National Laws	28
---	----

Jakub Dołhun

Can a Licensing Service for Animals Taking Part in Sports Competitions be a VAT-Exempt Service?	35
--	----

COURTS' DECISIONS

Jakub Biernat

Inheritance and Donations Tax on a Revoked Donation. Commentary on Judgment of the Supreme Administrative Court of 7 August 2024, III FSK 1148/23	43
--	----

Iwona Strzelec

Administrative Courts' rulings: review	49
---	----

Ewa Prejs

CoJ rulings: review	54
----------------------------------	----

Krzysztof Lasiński-Sulecki

CoJ rulings: review	61
----------------------------------	----

Dariusz M. Malinowski

VAT w dotacjach – nowy ważny wyrok TS wydany w sprawie dotyczącej polskiego podatnika

Mogłoby się wydawać, że w dziedzinie VAT, w zakresie jego głównych instytucji takich jak podmiot, przedmiot czy podstawa opodatkowania, powiedziano już właściwie wszystko. Ostatnie zmiany, podobnie zresztą jak te planowane, dotyczą raczej kwestii dokumentacyjnych (JPK, KSeF) lub technicznych (np. zmiany limitów kwotowych). Okazuje się jednak, że ten monstrialny organizm, pożerający bez nasycenia nasze pieniądze i pozwalający na utrzymanie bieżącej płynności finansowej państwa, wykazuje od czasu do czasu w swoim Matrixie zakłócenia, a dostrzega i reguluje je najwyższa Wyrocznia, czyli Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zakładam, że wszyscy wiedzą, na czym polega zgrabna paralela fantastyczno-podatkowa autora i przechodzę do sedna problemu.

W myśl art. 29a ust. 1 ustawy z 11.03.2004 r. o podatku od towarów i usług¹ – dalej u.p.t.u. – podstawą opodatkowania jest wszystko, co stanowi zapłatę, którą dokonujący dostawy towarów lub usługodawca otrzymał lub ma otrzymać z tytułu sprzedaży od nabywcy, usługobiorcy lub osoby trzeciej, włącznie z otrzymanymi dotacjami, subwencjami i innymi dopłatami o podobnym charakterze mającymi bezpośredni wpływ na cenę towarów dostarczanych lub usług świadczonych przez podatnika. Jest to oczywiście kluczowy element, który przedstawia wartość, na podstawie której oblicza się podatek, a dla potrzeb artykułu interesuje nas jego ostatni fragment. Dotacje, które mają bezpośredni wpływ na cenę towarów lub usług, są włączane do podstawy opodatkowania VAT. Oznacza to, że VAT jest naliczany nie tylko od kwoty zapłaconej przez nabywcę, ale także od kwoty dotacji otrzymanej przez dostawcę towarów lub usługodawcę. Decydujący jest zatem związek dotacji z ceną, charakteryzujący się opisaną przez ustawodawcę cechą bezpośredniości. Nie wykazują jej z pewnością dotacje, których celem jest pokrycie kosztów funkcjonowania danego podmiotu (w całości lub w części), czy przeznaczone na pokrycie kosztów ponoszonych przez podatników, np. dotacje do zakupu środków trwałych bądź modernizacji siedziby podatnika prowadzonej dla osiągnięcia korzyści w zakresie zapotrzebowania na energię.

Wydaje się, że użycie przez ustawodawcę przymiotnika „bezpośredni” nie jest tu najszczyśliwsze. Analizując różne definicje słownikowe już dla zwrotu „bezpośredni

wpływ”, można skonkludować, że w kontekście gramatycznym zwrot ten jest używany do opisanie sytuacji, w której jedna rzecz ma natychmiastowy i bezpośredni efekt na inną rzecz i nie wymaga pośrednictwa innych czynników. Można zastanawiać się, czy nie byłoby właściwsze wpisać w omawianym przepisie np. zwrot „bezpośredni i realny wpływ...”?

Spójrzmy na niedawny wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z 19.12.2024 r.² W sprawie z oddalonej skargi na interpretację indywidualną Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej Sąd stwierdził w nim m.in.: „Na podstawie umowy wykonane zostanie w istocie szereg prac polegających na modernizacji ujęcia i stacji uzdatniania wody w związku z otrzymaniem środków od Gminy, z przeznaczeniem na ten konkretnie określony cel. (...) Związek powyższe prace wykona na podstawie umowy zawartej z odrębnym podmiotem, za konkretnym wynagrodzeniem, które nie zostałoby realizowane gdyby nie otrzymane środki od Gminy. (...) Wykonanie umowy i jej realizacja zasadniczo spełni potrzeby Gminy, m.in. zwiększy wartość stanowiącego jej własność środka trwałego. W rezultacie otrzymane przez skarżącego środki stanowić będą zapłatę za wykonanie usługi polegającej na modernizacji ujęcia i stacji uzdatniania wody w związku z umową zawartą z Gminą, tj. będą stanowiły wynagrodzenie za czynności podlegające opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o VAT, a tym samym podstawę opodatkowania w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy o VAT. Przedstawiając faktyczne tło jego wątpliwości prawnych, [skarżący] wyraźnie sam przyjął, że w zakresie planowanego przedsięwzięcia występuje skonkretyzowane świadczenie w zamian za otrzymane określone wynagrodzenie, tj. sytuacja, w której Związek w związku z umową zawartą z Gminą jest zobowiązany do wykonania modernizacji stacji uzdatniania wody stanowiącej własność gminy”. Wiedząc, że pytania wyznaczają granice przedmiotowe interpretacji indywidualnych, pozostaje mieć paradoksalnie nadzieję, iż skarżący w tej sprawie nieudolnie sformułował za pytanie do organu interpretującego. W telefonach komórkowych są zainstalowane tzw. emotikony, a jeden z nich przedstawia głowę z wyrazem szoku na twarzy

¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 361 ze zm.

² I SA/Ke 473/24, LEX nr 3818329.

oraz pękającą z tego szoku czaszkę. Posłużyłby mi on idealnie do komentarza do wyroku, w przeciwnym razie wychodzi bowiem na to, że tak w Kielcach wygląda bezpośredni wpływ na cenę.

Trybunał przygląda się kwestii dotacji, które mają bezpośredni wpływ na cenę towarów lub usług, już od ponad 20 lat. Można tu przywołać wyrok z 22.11.2002 r., C-184/00, Office des produits wallons ASBL przeciwko państwu belgijskiemu³, w którym TS stwierdza: „Zgodnie z brzmieniem tego przepisu stosuje się go gdy subwencja jest bezpośrednio związana z ceną danej transakcji. Aby miała miejsce taka sytuacja, subwencja powinna przede wszystkim być przyznawana konkretnie podmiotowi subwencjonowanemu po to, by dostarczał on określonego towaru lub wykonywał określoną usługę. Jedynie w tym przypadku subwencja może być uznana za świadczenie wzajemne względem dostawy towaru lub świadczonej usługi, a w związku z tym podlegać opodatkowaniu. (...) Należy stwierdzić w szczególności, że prawo do otrzymywania subwencji jest przyznawane beneficjentowi, skoro tylko ten ostatni dokona transakcji podlegającej opodatkowaniu”.

W krajowym orzecznictwie jako przykład zwieźlego i oddającego istotę sprawy orzeczenia w omawianym przedmiocie można wskazać wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 24.06.2020 r.⁴ Stwierdzono w nim, że dofinansowanie musi mieć bezpośredni związek z konkretną dostawą towarów lub świadczeniem usług. Jeżeli zatem podatnik do swojej ceny towaru lub usługi wkalkuluje też dotację, która pozwala na obniżenie ceny, to takie dofinansowanie będzie podlegać VAT. Jako typowy przykład często jest tu podawana dotacja do ulgowych biletów w przewozach pasażerskich.

Pamiętamy jednak, że nie podlega opodatkowaniu VAT dotacja przeznaczona na finansowanie ogólnej działalności podatnika (kosztów ogólnej działalności). Zmodyfikujmy więc nieco stan faktyczny, na adekwatny do tego, który miał miejsce w sprawie, do której zmierzam. Podatnik miał zawrzeć umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego. W zamian za swoje usługi miał otrzymywać wynagrodzenie ze sprzedaży biletów, po cenie ustalonej przez organizatora przedsięwzięcia. Co ważne, ustalona cena biletu miała nie generować po stronie podatnika ekonomicznego zysku, więc organizator zobowiązał się udzielać także dodatkowej rekompensaty w rozumieniu przepisów ustawy z 16.12.2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym⁵. Podatnik zwrócił się do organu o interpretację dla takiego stanu faktycznego, przedstawiając swoje stanowisko, zgodnie z którym takie dofinansowanie nie spełnia normy zawartej w art. 29a ust. 1 u.p.t.u. i podlega VAT, gdyż stanowi dofinansowanie do kosztów ogólnych podatnika. Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej nie podzielił tego stanowiska. Podatnik zaskarżył interpretację do WSA w Gdańsku, który ją uchylił. Organ interpretujący złożył skargę kasacyjną od tego wyroku do NSA, a ten zdecydował się

na zadanie pytania prejudycjalnego do TS. Wiemy, jak istotne znaczenie mają orzeczenia TS dla krajowego systemu prawa podatkowego, dlatego zawsze ze szczególną uwagą śledzimy te, które są wydawane właśnie w sprawach będących przedmiotem sporu polskich podatników i organów. Dlaczego zatem NSA powziął wątpliwość wymagającą wsparcia TS? Otóż według stanowiska naszego Sądu o ile nie ulega wątpliwości, że w zawisłej przed nim sprawie przewidziana rekompensata nie odnosi się do zindywidualizowanej usługi przeznaczonej dla jej odbiorców, o tyle jednak owa rekompensata obniża cenę, jaką powinni zapłacić ci odbiorcy, ponieważ bez niej cena biletów sprzedawanych przez operatora usług transportu publicznego musiałaby zostać ustalona na znacznie wyższym poziomie. Ponadto wspomniana rekompensata nie jest świadczeniem finansowym przeznaczonym dla całej działalności tego operatora, lecz jest związana tylko z jego działalnością w zakresie transportu publicznego.

Trybunał wydał właśnie, a konkretnie 8.05.2025 r., wyrok w tej sprawie⁶. We wstępnej części powtórzył oczywiście dotychczasowy dorobek dotyczący analizy i wykładni opodatkowania dotacji VAT. Poddając analizie ten konkretny stan faktyczny, TS zwrócił uwagę, że jednostka samorządu terytorialnego, działająca jako organizator, ustala cenę biletów, mając ku temu odpowiednie narzędzia prawne, czyli niejako jednostronnie decyduje o warunkach świadczenia usług transportu publicznego na podległym sobie terenie. Według TS taka rekompensata nie jest wypłacana operatorowi konkretnie i bezpośrednio w celu świadczenia przez niego usługi transportowej na rzecz określonego usługobiorcy i w związku z tym nie ma wpływu na cenę, jaką ma zapłacić ten usługobiorca, ponieważ cena ta nie jest ustalana w taki sposób, że zmniejsza się proporcjonalnie do rekompensaty wypłacanej podmiotowi świadczącemu tę usługę. Idąc takim tokiem rozumowania, na którego niewielki fragment się powołuję, TS stwierdził w sentencji swojego orzeczenia: „Artykuł 73 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że: zryczałtowana rekompensata wypłacana przez jednostkę samorządu terytorialnego przedsiębiorstwu świadczącemu usługi publicznego transportu zbiorowego i mająca na celu pokrycie strat poniesionych w ramach świadczenia tych usług nie wchodzi w zakres podstawy opodatkowania tego przedsiębiorstwa”.

Jest to niezwykle interesujące orzeczenie, bardzo również – jak sądzę – istotne dla wielu podmiotów właśnie z sektora transportu publicznego, ale tezy i wnioski w nim zawarte są naprawdę uniwersalne. Nie ulega wątpliwości, że jest korzystne dla krajowych podatników.

Dariusz M. Malinowski
Autor jest doradcą podatkowym*

³ EU:C:2001:629.

⁴ I FSK 74/18, LEX nr 3040721.

⁵ Dz.U. z 2025 r. poz. 285.

⁶ C-615/23, Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej (Services de transport public), EU:C:2025:320.

* The author is a tax adviser (Sandomierz, Poland)

Katarzyna Gwizdak

Optimalizacja podatkowa a granice odpowiedzialności karnej skarbowej – o ryzyku penalizacji działań zgodnych z prawem¹

Słowa kluczowe: optymalizacja podatkowa, unikanie opodatkowania, uchylanie się od opodatkowania, klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania, pozorność czynności prawnych, ryzyko podatkowe, ryzyko karne skarbowe, odpowiedzialność karna skarbową

Rosnąca tendencja do penalizowania działań optymalizacyjnych rodzi poważne pytania o granice odpowiedzialności karnej skarbowej. Artykuł analizuje ryzyka, jakie niesie ze sobą błędne utożsamianie legalnych form oporu podatkowego z uchylaniem się od opodatkowania, oraz wyjaśnia, dlaczego prawidłowe rozróżnienie tych zjawisk ma kluczowe znaczenie z perspektywy zasad demokratycznego państwa prawa.

1. Wprowadzenie

O kluczowym znaczeniu podatków dla polityki finansowej przedsiębiorstw już ponad pół wieku temu wypowiadali się M. Miller i F. Modigliani, formułując teorię nieistotności struktury kapitału, co dało początek procesom określanym wspólnie mianem optymalizacji podatkowej². Problem erozji opodatkowania w systemach podatkowych państw wysoko rozwiniętych jest znany od co najmniej lat 60. XX w. i mimo upływu czasu nadal pozostaje nierozwiązany³.

Problematyka unikania i uchylania się od opodatkowania stała się aktualnie wyjątkowo złożona i wielopłaszczyznowa, co czyni przeciwdziałanie tym zjawiskom coraz bardziej skomplikowanym. Wyzwania te są również dostrzegalne na gruncie krajowym, gdzie optymalizacja podatkowa wydaje się być jedną z głównych przyczyn częstych nowelizacji ustaw podatkowych. Wraz z upadkiem – słusznie skrytykowanej – sądowej

klauzuli obejścia prawa podatkowego w 2004 r., redukcja ciężarów fiskalnych z wykorzystaniem krajowych i zagranicznych struktur korporacyjnych upowszechniła się na niespotykaną wcześniej skalę. W odpowiedzi Ministerstwo Finansów wdrożyło szereg działań o charakterze prewencyjnym.

Praktyka legislacyjna ostatnich lat niejednokrotnie rodzi jednak pytania o kierunek oraz wewnętrzną spójność wprowadzanych rozwiązań⁴. Wysoka dynamika zmian i narastająca niepewność interpretacyjna stanowią bowiem istotne wyzwania dla zachowania przewidywalności i stabilności polskiego systemu podatkowego, którego jakość bywa przedmiotem krytycznych ocen w literaturze przedmiotu. Tendencje te mogą prowadzić do osłabienia fundamentalnych wartości konstytucyjnych – zwłaszcza zasady pewności prawa – czego przejawem jest coraz szersze posługiwanie się pojęciami niedookreślonymi oraz postępująca „inflacja ustawodawcza”⁵. W konsekwencji obserwuje się narastające wątpliwości interpretacyjne zarówno po stronie podatników, jak i w środowisku eksperckim.

Na tym tle częste nowelizacje – niekiedy pozbawione szerszego uzasadnienia systemowego – mogą być postrzegane raczej jako reakcja na bieżące potrzeby

¹ Artykuł powstał na podstawie pracy magisterskiej pt. *Ryzyka karne skarbowe w podatkowych procesach optymalizacyjnych*, która zdobyła nagrodę I stopnia w szóstej edycji konkursu Tax Everest, czyli Akademickich Mistrzostwach Polski w pisaniu prac magisterskich z zakresu prawa podatkowego. Organizatorami konkursu byli MDDP Michał Dłuska Dziedzic i Partnerzy oraz Ośrodek Studiów Fiskalnych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, a głównym jego partnerem Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska oraz miesięcznik „Przegląd Podatkowy”.

² J.R. Graham, *Taxes and Corporate finance: A Review*. Duke University, *The Review of Financial Studies*, Oxford University Press, Durham 2001, s. 1075–1129.

³ M. Dudzic, *Przegląd prac OECD związanych z BEPS w kontekście suwerenności państwa*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2014/3, s. 83 i 84.

⁴ J. Jankowski, *Analiza skuteczności środków prawnych stosowanych przez polskiego ustawodawcę w celu ograniczenia optymalizacji podatkowej w podatkach dochodowych (lata 2011–2016)*. Rozprawa doktorska przygotowana pod kierunkiem dr. hab. Roberta Gwizdowskiego, Warszawa 2018, s. 9.

⁵ Por. I. Sobieska, *Doradztwo podatkowe. Funkcjonowanie i kierunki rozwoju*, Warszawa 2012.